

NORGES HØYESTERETT

Den 15. oktober 2008 avsa Høyesterett dom i

HR-2008-01794-A, (sak nr. 2008/1028), straffesak, anke over dom,

Den offentlige påtalemyndighet (kst. statsadvokat Torunn Gran)

mot

A (advokat John Christian Elden)

S T E M M E G I V N I N G :

- (1) Dommer **Bruzelius**: Saken gjelder straffutmåling ved uaktsom legemsbeskadigelse forvoldt med motorvogn.
- (2) Statsadvokatene i Oslo satte 8. januar 2007 A, født 24. mars 1961, under tiltale ved Oslo tingrett for overtredelse av straffeloven § 237 (post I), vegtrafikkloven § 31 første ledd jf. § 3 (post II) og vegtrafikkloven § 31 første ledd jf. § 4 jf. trafikkreglenes § 9 annet ledd (post III). Som grunnlag ble angitt:

”Lørdag 19. august 2006 ca. kl. 14.30 i ----- gate i Oslo, kjørte hun personbil med kjennemerke -- ----- uten å være tilstrekkelig hensynsfull, aktpågivende og varsom, idet hun under svinging fra ----veien [feilskrift for -----veien] inn i ---- gate ikke var oppmerksom på B som gikk i gangfelt, slik at hun kjørte på B med den følge at B fikk brudd i venstre kne.”

- (3) Tingretten, som fant A skyldig etter tiltalebeslutningen, avsa 3. september 2007 dom med slik domsslutning:

”1. A, født 24.03.1961, dømmes for overtredelse av
- straffeloven § 237
- vegtrafikkloven § 31 første ledd jf. § 3

- **vegtrafikkloven § 31 første ledd § 4, jf. trafikkreglens § 9 andre ledd jf. straffeloven § 62 og § 63 annet ledd til en straff av fengsel i 18 – atten – dager.**
 - 2. **A fradømmes retten til å føre motorvogn for en periode på 1 – ett – år. Til fradrag går seks måneder for utholdt beslag. Full ny prøve er et vilkår for gjenerverv av føreretten.**
 - 3. **A dømmes til å betale 5 000 – femtusen – kroner i saksomkostninger til det offentlige.”**
- (4) A anket til Borgarting lagmannsrett over bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet, lovanvendelsen, saksbehandlingen og straffutmålingen. Lagmannsretten henviste anken over straffutmålingen til ankeforhandling, og nektet anken for øvrig fremmet.
- (5) Lagmannsretten avsa 27. mai 2008 dom med slik domsslutning:
- ”I tingrettens dom gjøres følgende endring:**
- 1. **Fullbyrdelsen av fengselsstraffen utstår med en prøvetid på 2 – to – år. I tillegg til fengselsstraffen betaler A en bot til statskassen på 12 000 – tolv tusen – kroner subsidiært 12 – tolv – dagers fengsel.**
 - 2. **I tingrettens domsslutning utgår punkt 2.**
 - 3. **Saksomkostninger ilegges ikke.”**
- (6) Påtalemyndigheten har anket over straffutmålingen til Høyesterett, og har gjort gjeldende at det burde ha vært utmålt en ubetinget reaksjon i tråd med tingrettens straffutmåling.
- (7) *Jeg er kommet til at anken ikke fører frem.*
- (8) Påkjørselen fant sted lørdag 19. august 2006 kl. 14.30. Det hadde regnet tidligere på dagen, men det var godt lys på ulykkestidspunktet. Domfelte, som kom kjørende ----veien fra ----veien, var alene i bilen og holdt lav fart. I krysset ----veien og ---- gate svingte hun til venstre inn i ---- gate. Det var ikke biler i krysset. I ---- gate, som er om lag ni meter bred, var det parkert biler på begge sider av veien. Nesten inntil fotgjengerfeltet på høyre side stod en større personbil. På samme side rett etter fotgjengerfeltet står det et tårn.
- (9) Fornærmede kom sakte gående på fortauet i ----veien i retning ----veien. Det var ikke noe som hindret sikten mellom fører og fotgjenger, verken i eller utenfor bilen. Domfelte så imidlertid ikke fornærmede, som ble påkjørt da hun hadde kommet et stykke ut i fotgjengerfeltet. Fornærmede ble truffet i venstre kne og falt. Domfelte hørte et dunk i bilen, og oppdaget først da fornærmede som lå på bakken.
- (10) Påkjørselen førte til brudd i venstre kne som måtte opereres, og fornærmede tilbrakte vel én måned på sykehus og rehabiliteringsinstitusjon. Ved lagmannsrettens behandling av saken hadde hun fremdeles en del plager.
- (11) I lagmannsrettens dom heter det at ”det [er] ingen tvil om at domfelte har vært uoppmerksom over noe tid” og videre at ”[f]ornærmede må ha brukt flere sekunder på å komme så vidt langt ut i gangfeltet som hun var da sammenstøtet fant sted. Det er ingen

holdepunkter for at hun beveget seg raskt, og selv om hun ikke var kommet midtveis ut i feltet, kan hun ikke ha kommet frem til påkjørselsstedet uten bruk av noe tid, og domfelte hadde den samme tiden til rådighet for å oppdage henne”. Retten konkluderer deretter:

”En uoppmerksomhet på flere sekunder på et sted og til en tid som det aktuelle er trafikksfarlig og har utvilsomt et stort skadepotensiale i forhold til fotgjengere og andre såkalte myke trafikkanter. Det er imidlertid klart at hastigheten et kjøretøy har, vil innvirke på risikoen hva gjelder selve skadene som kan oppstå.”

- (12) Aktor har anført at lagmannsretten ved straffutmålingen uriktig har vektlagt at domfelte hadde lav hastighet og at dette reduserte skadepotensialet. Straffereaksjonen ved legemsbeskadigelse som skyldes brudd på vikepliktsbestemmelsene bør etter aktors syn som hovedregel være ubetinget fengsel.
- (13) Ved straffutmålingen vil overtredelsen av straffeloven § 237 veie tyngst, og jeg er enig med lagmannsretten i at den konkrete skadefølgen da får større betydning enn ved overtredelser som utelukkende forfølges som brudd på vegtrafikkloven § 3, jf. Rt. 2001 side 447.
- (14) Jeg er også enig med lagmannsretten i at brudd på trafikkreglens vikepliktbestemmelser i forhold til fotgjengere i fotgjengerfelt i seg selv krever en streng reaksjon.
- (15) Lagmannsretten gir videre uttrykk for at allmennpreventive grunner tilsier at det normalt bør reageres med ubetinget fengselsstraff dersom det voldes ikke ubetydelig personskade ved slik opptreden, og uaktsomheten er av en slik karakter at forholdet faller inn under straffeloven § 237.
- (16) Høyesterett har ikke i senere tid vurdert straffutmåling for overtredelse av straffeloven § 237. De faktiske omstendigheter i vår sak har visse likhetstrekk med avgjørelsene i Rt. 2001 side 447 og Rt. 2004 side 712. Sakene gjelder straffutmåling for påkjørsel av fotgjenger i fotgjengerfelt, men i saken fra 2004 var bilføreren funnet skyldig i å ha forvoldt betydelig legemsskade, jf. straffeloven § 238, og overtredelse av vegtrafikkloven § 31 første ledd jf. § 3 første ledd, mens saken fra 2001 gjaldt straffutmåling for overtredelse av vegtrafikkloven § 31 første ledd jf. § 3. I begge saken var fotgjengeren blitt påført alvorlige personskader, og bilførerne holdt høyere hastighet enn domfelte i vår sak.
- (17) I Rt. 2001 side 447 er det på side 449 gitt en redegjørelse for eldre rettspraksis vedrørende straffutmåling ved påkjørsler i fotgjengerfelt som har ført til fornærmedes død. Denne viser at det har vært anvendt betinget fengsel dersom det har foreligget unnskyldende omstendigheter. Jeg tilføyer at i Rt. 2004 side 712 ble straffen – fengsel i 30 dager – gjort betinget hovedsakelig på grunn av lang saksbehandlingstid. Det hadde gått to år og seks måneder fra ulykkestidspunktet til saken var rettskraftig avgjort. Førstvoterende la særlig vekt på at det hadde gått atskillig over ett år fra etterforskningen i hovedtrekk var avsluttet til tiltale ble tatt ut, og dette ble antatt å ha vært en stor belastning for domfelte som var 18 år og 10 måneder på gjerningstidspunktet.
- (18) I vår sak foreligger det etter min mening ikke noen unnskyldende omstendighet av det slag som er blitt vektlagt i de sakene som er omtalt i Rt. 2001 side 447. Når lagmannsretten likevel under tvil kom til at straffen i denne saken kunne settes til betinget fengsel i 18 dager med tillegg av en bot på 12 000 kroner, la den særlig vekt på den meget

lave hastigheten, som etter rettens syn reduserte skadepotensialet i forhold til alvorlige følger.

- (19) Jeg har funnet avgjørelsen vanskelig. Men, som lagmannsretten, er jeg kommet til at den meget lave hastigheten som bilføreren holdt ved påkjørselen – av tingretten betegnet som ”sneglefart” – må kunne åpne for bruk av betinget fengselsstraff med tillegg av en bøtестraff. Selv om ethvert sammenstøt mellom et kjøretøy og en myk trafikant kan føre til personskader, vil risikoen for alvorlige personskader lett være større ved høyere hastigheter enn den som ble benyttet her. Det er nå gått om lag to år og en måned fra påkjørselen. Etter mitt syn taler denne noe lange saksbehandlingstid også for at straffen nå gjøres betinget.
- (20) Min konklusjon er etter dette at anken må forkastes.
- (21) Domfelte ble i tingretten idømt tap av retten til å føre motorvogn for en periode på ett år, og det ble satt vilkår om ny førerprøve for gjenerverv av førerretten. Da lagmannsretten behandlet anken, hadde domfelte fått førerkortet tilbake etter en beslagperiode på snaut syv måneder, og hadde hatt førerkort i om lag 14 måneder. Forsvarer, med tilslutning av aktor for lagmannsretten, nedla derfor påstand om at punkt 2 i tingrettens domsslutning skulle utgå, jf. lagmannsrettens domsslutning punkt 2. Aktor for Høyesterett har, med tilslutning av forsvarer for Høyesterett, påstått endring av lagmannsrettens domsslutning på dette punkt slik at det klart fremgår at domfelte fradømmes retten til å føre motorvogn for en periode på syv måneder, som anses utholdt ved beslaget, og at vilkåret om fornyet førerprøve utgår. Jeg er enig i at det bør foretas en slik endring i forhold til lagmannsrettens domsslutning.
- (22) Jeg stemmer for denne

D O M :

1. Anken over lagmannsrettens dom, domsslutningen punkt 1, forkastes.
 2. A, født 24. mars 1961, fradømmes retten til å føre motorvogn for en periode på 7 – sju – måneder, som anses utholdt ved tidligere beslag.
- (23) Dommer **Tønder**: Jeg mener at anken må tas til følge og den idømte fengselsstraff gjøres ubetinget. Boten faller da bort.
- (24) Domfelte har på grunn av uoppmerksomhet som varte i flere sekunder, kjørt på og skadet en fotgjenger som var i ferd med å krysse et fotgjengerfelt. Ulykken skjedde i en sterkt beferdet bygate, hvor trafikksituasjonen tilsa en særlig oppmerksomhet fra bilførernes side. Fornærmede opptrådte på sin side ikke på noen måte upåregnelig. Hun regnet – naturlig nok – med at bilen ”ville stoppe for henne ut fra den fart den holdt”.
- (25) Lagmannsretten – og førstvoterende – har lagt særlig vekt på at skadepotensialet av en påkjørsel er mindre når farten er så beskjedne som tilfellet var her. Dette er – selv om det i og for seg ikke reduserer domfeltes uaktsomhet – selvsagt riktig. Etter mitt syn må det imidlertid kunne legges til grunn at det – som denne saken viser – lett kan oppstå

alvorlige skader dersom fotgjengere eller andre myke trafikanter blir påkjørt av en bil også når denne holder en lav fart.

- (26) Jeg kan ikke se at tidsforløpet kan tillegges synderlig vekt i dette tilfellet. På dette punkt står saken i flere henseende i en annen stilling enn saken i Rt. 2004 side 712.
- (27) Dommer **Flock:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende, dommer Bruzelius.
- (28) Dommer **Endresen:** Likeså.
- (29) Dommer **Tjomsland:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med annenvoterende, dommer Tønder.
- (30) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

D O M :

1. Anken over lagmannsrettens dom, domsslutningen punkt 1, forkastes.
2. A, født 24. mars 1961, fradømmes retten til å føre motorvogn for en periode på 7 – sju – måneder, som anses utholdt ved tidligere beslag.

Riktig utskrift bekreftes: